

**ІНЦИПІТАРІЙ
ЛЬВІВСЬКОГО ДРУКОВАНОГО ІРМОЛОГІОНА
1709 РОКУ**

15 травня 2009 року минає 300 років від дня виходу у світ другого видання нотолінійного Ірмологіона, підготованого в друкарні Львівського Успенського братства друкарем Василем Ставницьким. За змістом, мистецькою оздобою та загальною опатністю це видання значно перевершувало Ірмологіон 1700 року, що вийшов із друкарні Свято-Юрського монастиря¹. У цьому виданні значно розширився вступний «обиходний» розділ, включено більше число празничних служб, спостерігається певна віднова мелодичних багатств, а в частині примірників братські друкарі доповнили поліелейні псалми ремаркою «львівський напів», декларуючи свої патріотичні почування.

Пропонуємо Читачеві і вдумливому Співцю-Музиканту інципітарій піснеспівів друку 1709 року, який дає змогу пізнати зміст пам'ятки та порівняти з інципітарієм найдавнішого Львівського Ірмолая кінця XVI ст., опублікованого нами в першому числі того ж збірника *Καλοφωνία* (Львів 2002, с. 263–272). Нотно-словесний інципітарій цих збірників див. у комп'ютерній базі даних *Ірмос* (<http://www.il.ichistory.org>).

Титулярій

Ірмологіѡ / сирѣчь / Пѣснословъ. / Твореніє Прѣк: Ѡца нѣшего / Іѡанна Дамаскина. /
и прѣ: Бгѡдѡхновенѣѡ Ѡцѣ, / Изданъ. / Тѣнаніємъ же Брацтва. / Ѡтавропѣгѡнъ. /
Лвоѡскаго / Храма Успеніа Прѣтыа / Бгѡматере. / Ро^к: 1709. Маіа 61.

ПРЕДОСЛОВІЄ

Къ всакомѡ Блгочестивомѡ
Лвоащемѡ Пѣніа Црѣковнаа

Црѣвѡуцїи Прѣкъ Рече. Пойте Бгѡ ншѣмъ пойте, пойте Црѣви, пойте. И достигшии даже до третїего Нѣсе, къ хотащимъ блгочестно жити. Глетъ, блгѡдшествѡетъ ли кто въ васъ да поетъ, но пакн. не въ козлогласованїи, сирѣчь, да вѡдетъ пѣніа ваша, срѣца скръшенна смиренна и свлаана. согласнѡже пѣнїю никако же пѣти мощно. аще неперѡѣ семѡ всакъ извѣченъ

¹ Ю. Ясіновський. Львівські нотні першодруки // *Καλοφωνία*, ч. 1. Львів 2002, с. 32–33; про мистецький декор пам'яток див.: В. Александрович. Мистецьке оздоблення львівських першодрукованих Ірмологіонів // *Καλοφωνία*, ч. 1. Львів 2002, с. 94–99. В обох працях див. бібліографію.

вѡдетъ. Сего ради и мы посланкѡ недождѡжествѡ ншѣмъ мощно трѡднѡсѡсѡ, сїи Кннѣ Прѣпѣнаго Ѡца ншѣго Іѡана Дамаскина, пѣніа Црѣковнаа нарицаемѡ ІрМОЛОГІѡ Тѡпо^а издати, дабы по семѡ повщїи всегда соглашались. аще же и вчѣсѡ прѣстѡпнѡсѡ, пачѡ искѡвенѣ^а шї^а, вѡ семѡ дѣлѣ, да исправнѡ, ѡтѣшались всегда, ѡа^ами, и пѣнїи, и Пѣнїи дѡхвннми, на все да прѡстнѡ. или вчѣ^аже свѡгрѣ^ашїи, ради времѣна ншѣшнего прѣпатїа, въ все^а смиренѡ желѡе^а.

Братство Храма Успеніа
Прѣтыа Бгѡматере,
ѠТАВРОПѣГѡНЪ
ЛВОѡСКОѢ.

Вступний обиходний розділ

	 Всенощное напѣл Кїє[вскїи]	
арк. А	Благослови дїше моа Гда	[псалом 103]
арк. Ав зв.	Блаженъ мѡ ^а Ѡстро ^а ского Напѣл	[псалом 1]
арк. Ав зв.	Блаженъ мѡ ^а ж	[псалом 1]
арк. Аг	Алнѡбїа алнѡбїа	
	Слѡжба Бжїа Напѣлѡ Кїевскѡ[о]	
арк. Аг	Амї. Господи помїлїи	[ектенїя]
арк. [Ад]	Иже херѡвнми	
арк. Б зв.	Достѡно и правѣно	
арк. БГ	Хвалѣте Господа	кинннѡ ^а
арк. БГ зв.	Бгѡ Госпѡ	на 8 гласів
арк. [БД]	Бгѡ Госпѡ	воларского напѣлѡ [у двѡх мелодичних варїантах]
		на 8 гласів
арк. В	Тройце свѡтаа	тронна, на 8 гласів, запѣ ^а
		на 8 гласів
арк. В	Єднотрїсѡставное начало	тронна, на 8 гласів
арк. ВВ зв.	Блжени нищїи дѡмї	блаженна, на 8 гласів
арк. [ВД]	Изъавнѡ вѣ ^а	катавасїи, на 8 гласів
арк. Г	Грѣ ^а шнїи молнтвы	когорѡдична, на 8 гласів
арк. ГВ	Хвалите нма гѡпѡне	два ѡа ^а ма, [полїелей]
арк. ГВ зв.	Испѡвѣд ^а тѣса Гѡпѡдеви	
арк. ГВ зв.	Хвалите нма Госпѡне	во ^а гарскїи
арк. ГВ зв.	Испѡвѣд ^а тѣса Госпѡдеви	[воларскїи]

У деяких примірниках ці два псалми мають вказівку лвоѡскоѢ — НБУВ, Кир. 808; Львівський музей історїї релїгїї, Сд. 1465; бібліотека Унівської лаври, Стд. 80.

арк. ГВ зв.	На рѣцѣ вавилоньстей	ѡа ^а [м], в нѣлю ѡ блднѡ ^а
арк. ГГ	Покалнїа ѡверзи ми дверѣ	[тропар], в Нїи сврнѡнѡ по нї ѡа ^а [мї], глас 8

арк. ГГ зв.	На спасеннѣ стезю	ї ннѣ, глас той сам
арк. ГГ зв.	Множе ^т во содѣлнѣ ми со ^т	стихира, глас б
арк. [ГД] зв.	Не ѡврати лица твоего	проки ^т [ен], у вел. піст, глас 8
арк. [ГД] зв.	Да єси достоиніе	дрѹг ^т проки ^т [ен], у вел. піст, гл. 8
арк. [ГД] зв.	Да сѧ исправ ^т моли ^т ва моѧ	Служба Прѣде сїеннаѧ
арк. Д	Нынѣ силы небесныѧ	вмѣсто Пѣсни Херѹви ^т [скої]
арк. ДВ	Вкѹсите и оувидите	кѹнони ^т
арк. ДВ	Бл҃гословлю Господа	менши ^т кѹнѡ[ик]
арк. ДВ зв.	Ш тебе радѹе ^т сѧ	на літургїї Василя Великого, [задостойник]
арк. ДГ	Вечери твоє ^т тиннѣ ^т	на літургїї у вел. Четвер, за Херувимську
арк. ДГ зв.	Архаге ^т скі ^т глѧ вопіе ^т	на Благовіщення, припѣ ^т
арк. ДГ зв.	Бл҃говѣствѹи змле	на ѧ пѣсни [канону на Благовіщення]
арк. ДГ зв.	Возвѣраной воеводѣ	на пѡ[валѹ] прѣ[валтїи] Бїцы [болгарського напїву], кондакѹ
арк. [ДД] зв.	Возвѣрано воеводѣ	кѡда ^т Бїцы
арк. Є зв.	О нами Бг҃ъ	на велико ^т павечер[їи] 25.12, 6.1, 25.3
арк. Є зв.	Возвѣранїи воеводо	кѡда ^т Ісѹ[с] глѧ[комѹ]

Октоїх-Ірмолог, гласи 1–8

глас 1

арк. 1	Господи воЗвѣ ^т	
арк. 1	Глава ѡцѹ и синѹ	
арк. 1 зв.	Всемирнѹ славѹ	догматѹ в҃город[ичний]
арк. 2	Се испочина сѧ Ісанино прореченїе	на стї[овнѣ], [богородичний]
арк. 2 зв.	Грозѹ тво ^т спасе воины	по ѧ стїхоло[їи], сѣда[на]
арк. 3	Кѹ крестѹ пригвождѧ	кр҃тово[ородичний]
арк. 3 зв.	Матерѹ тѧ Божїю	в҃город[ичний]
арк. 5	Вонегда скѡвѣти ми	степенна, антифонѹ ѧ
арк. 6 зв.	Нынѣ вокренѹ	прокімѣ

Ірмосы, пѣснь ѧ

арк. 6 зв.	Твоѧ повѣдите ^т наѧ десница	воскресний
арк. 6 зв.	Христѡ раждае ^т сѧ	на Рождество Христове
арк. 7	Спасе люди чѹдоделѧ	їн на Рождество Христове
арк. 7	Прекрашена кожїю славом	Успенїю
арк. 7 зв.	Пѣснь повѣднѹ	Ровѣ[енїю]
арк. 7 зв.	Божествнѹ ^т провѣрази	в недїлю Хрестопоклоннѹ
арк. 7 зв.	Поем вси людїе	в недїлю Томины
арк. 8	Пѡвалѹ воговндеї	св. Григорїю

арк. 8	Литы ракоты	стол ^т [овнї]
арк. 8 зв.	Столпомѹ вгнѣны ^т	столповий
арк. 8 зв.	Помѡшемѹ Бѹ	столповий
арк. 8 зв.	Воспое ^т пѣснь новѹ	столповий
арк. 8	Воньми нѣо	столповий
арк. 8	Видите видите іако аз єсм	столповий
арк. 8	Воньми нынѣ глѧ мой	столповий
глас 2		
арк. 26 зв.	Господи воЗвѣ ^т	
арк. 26 зв.	Глава ѡцѹ и синѹ	
арк. 27	Пре ^т де с҃ен законѧ благодати	догматѹ в҃город[ичний]
арк. 27	Ш чѹдесе новаго	на стї[овнѣ], [богородичний]
арк. 27 зв.	Бл҃госвѣрѣны ^т Ісѹсѹ	по ѧ стїхо[огїи], сѣда[на]
арк. 28	Камени гробномѹ	кр҃тово[кренїи]
арк. 28	Препрославлена єси	в҃город[ичний]
арк. 29 зв.	На неко вчи пѹщам	степенна, антифѡ ѧ
арк. 30 зв.	Востани господи Боже мо ^т	прокімѣ

Ірмосы, пѣснь ѧ

арк. 30 зв.	Во глѡвинѣ потопи	воскресний
арк. 31	Градѣте людиє	на Рождество Богородици
арк. 31	Глѡвинѣ ѡкри ^т	Бг҃ма ^т ленїю
арк. 31	Пѹть морскїи	їн на Хрещення
арк. 31 зв.	Шо ^т се ^т скѹи пѣсн	в недїлю Мирносиць
арк. 31 зв.	Нетре ^т нѹ нешкнѹ	на Рождество Богородици
арк. 31 зв.	Непроходимо волнѹщесеѧ море	у Вел. понедїлок
арк. 32	Пое ^т господевн пѣснь новѹ	столповий
арк. 32	Пое ^т господевн во мори	столповий
арк. 32	Помѡщник и покровите ^т	столповий
арк. 32	Пое ^т Господевн пѣснь новѹ	столповий

глас 3

арк. 47 зв.	Господи воЗвѣ ^т	
арк. 47 зв.	Глава ѡцѹ и синѹ	
арк. 48	Какѹ не дивн ^т сѧ	догматѹ в҃город[ичний]
арк. 48 зв.	Без сѣмене ѡ вожествѣ ^т наго дѹха	на стї[овнѣ], [богородичний]
арк. 48 зв.	Христѡ ѡ мр҃твѹх воста	по ѧ стї[ологїи], сѣда[на]
арк. 49	Нензѡмѣнаго воже ^т ва	кр҃тово[кренїе]
арк. 49 зв.	Невесеѧ лѡвоїю	богородичний
арк. 51	Плѣнь сїѡ ты взѧ ^т	степеннї, антифон 1
арк. 51 зв.	Рецѣте въ пѹщцѣх	прокімен

		Ірмоси, п'єснь ̑	
арк. 52 зв.	Иже воды древле	воскресний	
арк. 52 зв.	Предѣлаемъ морю	столповий	
арк. 52 зв.	Съшъ глѣбородителнѣю	стѣтєнію	
арк. 53	Дивенъ прєславнѣ творай	в Недїлю о розслабленом	
арк. 53	Фараонова шрѣжїа	столповий	
арк. 53	Избавшаго израїла	столповий	
арк. 53 зв.	П'єснь новѣ воспоемъ	столповий	
арк. 53 зв.	Поемъ Господеви	столповий	
		глас 4	
арк. 64 зв.	Господи воЗвѣ		
арк. 64 зв.	Глава ѿцѣ и Сынѣ		
арк. 65	Иже тебе ради	догматъ бѣорѣ[ичний]	
арк. 65 зв.	Преклонилъ къ молєнію	на стї [овнє], [богородичний]	
арк. 66	Возрѣвшє нагровны" вохѣ	по ̑ стї[ологїи], гѣдл[на]	
арк. 66 зв.	Воскрєєє яко вєсмєртны"	крѣтовъскрѣ"	
арк. 67	Тебе величаемъ Бѣгородице	Бѣорѣ[ичен]	
арк. 69	Ѿ многи моєа	степенна, антїфѣ ̑	
арк. 70	Вѣкрѣни Господи	проки"[ен]	
		ірмоси, пїснѣ 1	
арк. 70 зв.	Мора чермнагѣ пѣчинѣ	Ірмосъ вѣкрѣ[ичий]	
арк. 70 зв.	Ѿверзѣ ѡгєта моа	катава[їа] на п[їаю]	
арк. 70 зв.	Ивишася иточници	в Нлїю Цвѣтнѣю	
арк. 71	Пораженї египта	в Недїлю о самарянинї	
арк. 71	Кожєтвєны" покровѣ	в недїлю Пятидесятниці	
арк. 71	Триста ти крѣпкїа	Рождество св. Йоана	
арк. 71 зв.	Шрѣжїє Фараоноє	св. Онуфрїю	
арк. 71 зв.	Нѣ"т ти подобѣ	апостостолам	
арк. 71 зв.	Лици израїлстїи	Преображенїє	
арк. 72	НєнЗрєченїемъ велєнїемъ	столповий	
арк. 72	Наставлшаго древле	столповий	
арк. 72	Воспон ти Господи Боже мо"	столповий	
арк. 72 зв.	Предѣлѣ пѣчинѣ мѣскѣю	столповий	
арк. 72 зв.	Поемъ п'єсї повѣднѣю	столповий	
арк. 72 зв.	Поемъ Господеви чѣлно	столповий	
		глас 5	
арк. 91	Господи воЗвѣ		
арк. 91	Глава ѿцѣ и Сынѣ		
арк. 91 зв.	Во черлїнѣ" мори	догматъ бѣорѣ[ичний]	
арк. 92	Црѣвѣ и врата	[богородичний]	

арк. 92	Крѣтѣ Господень	по 1 стихологїї, сїдальна
арк. 92 зв.	Господи по трїднєвно"	хрєстовоскрєсний
арк. 93	Дивнѣ чѣдѣ	богородичний
арк. 95	Вонєгда скорѣтїи ми	степеннї, антїфон 1
арк. 96	Вѣкрѣни Господи	прокімїє
		ірмоси, пїснѣ 1
арк. 96	Кона и вѣанники	воскрєсний
арк. 96	Спїнтєлю бѣ	Вознесєнїє
арк. 96 зв.	Землѣ на нн же	в Недїлю о слїпом
арк. 96 зв.	Поемъ Господеви	столповий
арк. 96 зв.	Бѣгѣ тѣвїа на землї	столповий
арк. 97	П'єсї повѣднѣю	столповий
		глас 6
арк. 103	Господи воЗвѣ	
арк. 103	Глава ѿцѣ и Сынѣ	
арк. 103 зв.	Кто тебе не блажи"	догматъ бѣорѣ[ичний]
арк. 104	Творєцѣ и избавитєль	[богородичний]
арк. 104 зв.	Грѣвѣ шверєтѣ	по 1 стихологїї, сїдальна
арк. 104 зв.	Живѣ"т вѣ грѣвѣ	хрєстовоскрєсний
арк. 105	Богородице прїнѣ	богородичний
арк. 106	На негѣ ѡчи мои	степеннї, антїфон 1
арк. 107 зв.	Господи воЗдвїгнї	прокимен
		ірмоси, пїснѣ 1
арк. 107 зв.	Ико по сѣхѣ	воскрєсний
арк. 107 зв.	Сѣчєны" прєсѣчєно	у Вєл. четвєр
арк. 108	Во"ном мѣскѣм	перед Рождеством Хрїстовим
арк. 108	Во"ном мѣскѣм	перед Хрєщеннѣм
арк. 108	Во"ном мѣскѣм	у Вєл. субѣту
арк. 108 зв.	Помощникѣ и покровитєль	вєл. [покаянний] канон
арк. 108 зв.	Кона и вѣанники	ѡ Ѹмѣ[єннї] Црѣкви
арк. 109	Чѣвствєнны" фараѣ	столповий
арк. 109	Поемъ Господеви	столповий
		глас 7
арк. 125 зв.	Господи воЗвѣ	
арк. 125 зв.	Глава ѿцѣ и Сынѣ	
арк. 126	Мати ѡубо познаєа	догматъ
арк. 126	Пѣ кро"вѣ твої	бѣорѣ[ичен]
арк. 126 зв.	Знаменайѣ грѣвѣ	по ̑ стїхолог[їи], гѣ[л]ьна
арк. 127	Иже трїднєвны"	хрєстовоскрєсний
арк. 127	Ико нмѣщє	богородичний

арк. 128	Плѣ сѣшъ ѿ лести	степенні, антифон 1
арк. 129	Вѣкрени Господи	прокимен
ірмоси, пісня 1		
арк. 129 зв.	Жаніе ^М ти наземе ^Н	воскресний
арк. 129 зв.	Во пѣтѣ покри Фараона	в неділю Пятдесятниці
арк. 129 зв.	Истрѣшемъ Фараона	столповий
арк. 129 зв.	Сокрѣшемъ брани	столповий
арк. 130	Поспѣше ^Т воавшаго Бога	столповий
арк. 130	Поє ^М Господеви	столповий
глас 8		
арк. 137 зв.	Господи во зѣа	
арк. 137 зв.	Глава ѿ цѣ и синѣ	
арк. 138	Цѣрѣ небесный	дѣгматъ
арк. 138 зв.	Бєневѣ ^Т на дѣо	богородичний
арк. 139	Вокрѣ еси	по я стихоло[ін], сѣдална
арк. 139	Вокрѣе из гроба	хрестовоскресний
арк. 139 зв.	Радѣиса иже ѿ Ангѣла	богородичний
арк. 141	Ѿ иногсти моеа	степенні, антифон 1
арк. 142 зв.	Воцари ^Т са Госпѣ	проки ^М [ен]
ірмоси, пісня 1		
арк. 142 зв.	Въворѣжена Фараона	воскресний
арк. 143	Водѣ проше яко по сѣхѣ	Бѣи
арк. 143	Крѣта начерта	Чє ^Т номѣ Крѣтѣ
арк. 143	Сокрѣшемъ брани	їи Рѣде ^Т [вѣ]Бѣи
арк. 143 зв.	Пѣснь возме ^М	Ирѣагелъ Инѣа[ѣ]
арк. 143 зв.	Море вгѣстѣвала	в среѣ Преполо ^М ленна
арк. 144	Поє ^М Господеви	столповий
арк. 144	Изстрѣшаго во мори	столповий
арк. 144	Посѣчены ^М нескѣкомаго	столповий
арк. 144 зв.	Поє ^М Господеви провѣшемъ	столповий
арк. 144 зв.	Поє ^М Господеви вси людѣе	столповий
арк. 144 зв.	Израиля ѿ раכותы	столповий
Подокна		
арк. 160 зв.	Небесны ^М чино ^М	глас 1
арк. 160 зв.–170	Прѣва ^М ни мѣченици	глас 1
арк. 161	Бгда ѿ древа	глас 2
арк. 161 зв.	Доме сѣфралова	глас 2
арк. 161 зв.	Велѣл Крѣта твоего	глас 3
арк. 161 зв.	Красотѣ двѣтва	глас 3
арк. 162	Яко доваа во мѣченицѣ	глас 4

арк. 162	Дѣ еси знаменіе	глас 4
арк. 162 зв.	Зѣаны ^М совн ^Ш ше	глас 4
арк. 162 зв.	Хотѣ слезами	глас 4
арк. 163	Радѣиса живоносы Крѣте	глас 5
арк. 163 зв.	Преподовне ѿче	глас 5
арк. 164	[Я]нгѣскіа прѣ идѣ ^Т силы	[глас 6]
арк. 164	Ангелскіа прѣ идѣ ^Т е силы волгѣкоє	[глас 6]
арк. 164 зв.	Трѣнєвно вокрѣа	[глас 6]
арк. 164 зв.	Вєоупованіе на некеє	[глас 6]
арк. 164	Кто ти спасе ризѣ разара	[глас 6]
арк. 164–164 зв.	Нєначемаа житїа	[глас 6]
арк. 164 зв.	Нє кѣтомѣ во зѣранѣми	глас 7
арк. 164 зв.	Ѿ прѣавное чѣдо	глас 8
арк. 165	Что вѣ нарече ^М	глас 8
арк. 165	Гдѣ аще и на сѣднѣи	глас 8
арк. 165 зв.	Мѣченици господни	глас 8
арк. 165 зв.	Премѣдрости на перєи	глас 8

Сѣтихирѣ

	праздникомѣ Гдѣкимѣ, и Бѣгородичнимѣ, и Нарочитымѣ Сѣтымѣ	
арк. 167 зв.	Явѣстѣ єдинначалѣствѣицѣ	в навѣчѣ[іе]Рѣ[єства] Хѣа, глас 2
арк. 168	Вєлескаа днесь радости	по 50 псалмі, [глас 2]
арк. 168	Глава во вышнѣ Бгѣ	[глас 6]
арк. 168 зв.	Бгда время	глас 6
арк. 169	Днесь Хѣ вѣ вифлеємѣ	глас 6
арк. 169 зв.	Приклонїа еси главо	в навѣчѣ[іе] Богомѣ[іа], глас 2
арк. 170	Днесь Хѣ на Ісрѣа	глас 2
арк. 170 зв.	Воспоє ^М вѣрнїи	на почѣпанїи вѣ, глас 6
арк. 171	Послѣ вы ^Т со небесе	на Благовїщеня, глас 6
арк. 172	Прежде шесты ^М днѣ	в Нѣаи Цвѣ ^Т [нѣ], глас 6
арк. 172 зв.	Се жены грядѣ ^Т	вѣ сѣмѣ великїи понѣ[ілокѣ] в мѣсто тройчна, глас 2
арк. 173	Бгда славнїи оученици	у Вел. четвер, тропар, глас 8
арк. 173 зв.	Чѣтої твоѣ	[у Вел. четвер*], свѣтиленѣ
арк. 173 зв.	Двѣ лѣкавѣ сотвори	у Вел. пѣтницю, глас 3
арк. 174** (177)	Во ^Т ждо оѣ сватнѣа	[глас 3]
арк. 174 зв.	Распѣшѣ ти са Хрїсте	[глас 3]
арк. 175 (174)	Совлекоша мене ризы мол	глас 6
арк. 175	Плєци мол	глас 6
арк. 175 зв.	Тебе вдѣющагося свѣтомѣ	глас 5

* У стародруці – вѣ сѣмѣ вел. Пѣтокѣ.

** Тут і далі в первісній фольяції похибки, у дужках подаємо помилкову.

арк. 176а (176)	Прійдѣте оублажи ^м Ішнѣа	у Вел. суботу, глас 5
арк. 177	Величаємъ тѣ живот ^т давче	на Гро ^о ное
арк. 177	Достойно є ^т	
арк. 177 зв.	Роди вси пѣснѣми	
арк. 177 зв.	Воскрєсєни Боже	в мѣсто Ялілѣ ^л [а]
арк. 177 зв.	Да молчи ^т влака пло ^т [болгарського напіву]	в мѣсто пѣсєни херѣви ^н [скої]
арк. 178	Да молчи ^т влакаа пло ^т [інший напів, без вказівки]	
арк. 179 зв.	Взскрєніа Днѣ (без нот)	канонъ Пасцѣ (ірмоси, тропарі), глас 1
арк. 180	Взскрєнѣ Гѣъ (з нотами)	після 6 піснє стихира, глас 6
арк. 180 зв.	Плотїю оуєнѣ ^л	євѣтелиєнъ
арк. 181	Плотїю оуєнѣ ^л [інший напів, без вказівки]	євѣтелиєнъ
арк. 181	Пасха свѣщенѣа	єтїхєры Пасцѣ, на Хвалитє, гласъ ҃
арк. 181	Прійдѣте ѿ видєніа	
арк. 181 зв.	Жироноица жени	
арк. 182	Пасха красна	
арк. 182	Воскрєсєніа Днѣ	
арк. 182 зв.	Хі воскрєсє	[тропар]
арк. 182 зв.	Прійдѣте людє	в неділю 50-ці напѣлѣ болгарського єтїхєра, [глас 8]
арк. 185*	Прєславнаа денє	на лѣтїн [стихєра], глас 4
арк. 185	Дхъ свѣтлѣн ^н ** вѣше	
арк. 185 зв.	Дхъ свѣтлѣн ^н свѣ ^т	
арк. 186	Црю небєсны ^н	[глас 6]
арк. 186 зв.	Книи пѣбланими вѣцы	Петру і Павлу, стихєри, [глас 2]
арк. 187	Книи пѣсєнєними доврѣтѣми	
арк. 187 зв.	Книи дхѣвннми пѣсєми	глас 4
арк. 187 зв.	Трикраты вопрошенїє	Преображенїю, глас 6
арк. 188 зв.	Прєвєразлѣ воскрєсєнїє	Ѹспє[нїю]єтїхєры, глас 1
арк. 189	Ш дивное чѣдо	
арк. 189 зв.	Днѣни твоа тайны	
арк. 189 зв.	Твое слава ^т Оуєпенїє	
арк. 190	Богоначалны ^н мановєнїє ^н	стихєра на 8 гласів
арк. 191	Апостѣлы ѿ конє ^н землѣа	євѣтелиєнъ
арк. 191 зв.	Блжнѣ ^н тѣ вси	прпѣла надгро ^о ное пѣнїє
арк. 191 зв.	Досто ^н но є ^т	
арк. 191 зв.	Роди вси пѣсєми	
арк. 191 зв.	На вєдєт ^н ное твоє Оуєпенїє	на хвалитє, глас 6

* Арк. 183 пропущено в первісній фоліації.

** Тут друкарська помилка: вѣтлѣн.

арк. 192	Божествєнаа бл҃года ^т	Симеону Столпнику, [стихєра], глас 6
арк. 192 зв.	Ѹ корєне благаго	глас 2
арк. 193	Нже не изрєчєнон мѣдрѣстїю	глас 8
арк. 193	Ш дивное чѣдо источннѣ живнн	на Рождєство Богородици, глас 1
арк. 193 зв.	Ш дивное чѣдо нже ѿ неплѣвє	
арк. 194	Что ^н цѣломѣрїа	
арк. 194	Сєй днѣ Господє	глас 6
арк. 194 зв.	Днєш нже на разѣмннѣ	глас 6
арк. 195	Сгоже дрєвлє мш ^н є ^н	Чтнѣнѣ Крѣ ^т , глас 8
арк. 195 зв.	Днєшє прѣисходнѣ Крѣ ^т	глас 6
арк. 196*	Крєстє хвѣ хрєстїанш ^н	глас 6
арк. 196 зв.	Надєжє ѿгїлє ^т	Михаїлу, глас 5
арк. 197	По рѣждєствѣ твоє ^н	на вѣвєдєнїє Прѣ[свѣтѣ] Бїца, глас 8
арк. 197	Днєшє во цєркѣ вѣводнѣ ^н єа	глас 2
Єтїхєри изєрѣннє		
арк. 198	Да познѣ ^н є вратїє	єтїхєра в нѣм блѣдѣ[ного сина], глас 1
арк. 199	Вошє ^н єси вѣ цєркѣ ^н	[на вхїд архїєрєя], глас 1
арк. 199 зв.	Нже вєразѣ твоємѣ	єтїхєра Бїцн ^н **, глас 4
арк. 200	Вєлнчѣ ^н є тѣ єтїчєлѣ Хвѣ Васнѣнє	прпѣла Сѣ ^н ымъ Трємъ Сѣ ^н ымъ
арк. 200	Досто ^н но є ^т вєлнчѣтї тѣ Грїгорїє	
арк. 200	Роди вси пѣсєннми[...]	Іѡана Златѣчєга
арк. 200 зв.	Иѡншѣа источннннн вєднн	на вѣхѣнїє Гдє, болгар[ського напѣлѣ]
арк. 205	Вєєлѣтєєа правѣнїн	канон [ірмоси з трѣпарѣми], глас 4
арк. 205	Ѹцѣ бл҃гѣнѣволнѣ	на Рождєство Хрїстѣвє, [стихєри], глас 4
арк. 205 зв.	Бїгороднцє дѣво рѣдшнѣ сїѣа	[глас 6]
арк. 205 зв.	Прійдѣтє вѣпоє ^н мїтєрѣ спѣговѣ	[глас 4]
арк. 206	Шєлѣтїа ѿча	на пѣтрї Інокѣ ^н стихєра
арк. 206 зв.	Досто ^н но є ^т ѿко вѣстннѣ	
арк. 207	єлжнтї тѣ Богороднцѣ	болгар[ського напѣлѣ]
арк. 207	Господь снѣ вѣлѣмѣ	на повєчєрїї перед Р. Хр. 22.12
арк. 207 зв.	К тєбѣ оутрєннн	трїпїснєць, пїснѣ 3, ірмос, глас 6
		на повєчєрїї перед Р. Хр. 23.12
		трїпїснєць, пїснѣ 8, ірмос, глас 6

* Тут друкарська помилка в нумерації арк. — 194.

** У текстї, традиційно для українських ірмологїєв, два імена давнїх єретиків замінєно іменами першнх унїєннх владнх — Іпатїє [Потїї] та Квїлїє [Тєрлєцькїї]; у рукопнснх ірмологїєх цѣ стихєра має ще додатковѣ назвѣ — «на проклѣтїє єретнх».

арк. 208	Госпѡ ѡиѣ вѣѣм	на повечеріі перед Просвіщеніем Хр., трипіснецъ, пісня 3, ірмос, глас 6
	Зде вѣтавѣша Ірмосы полѡ хѡ ^ѡ (пропущені)	
арк. 209	Оуслыша твоѣ Хрѣте	пісня 4, глас 1; пісня 4, глас 4
арк. 209	Штроки во пеци	пісня 7, глас 8
арк. 209	Пріѣша радѡ ^ѡ	пісня 9, глас 6
арк. 209 зв.		РСССТРЪ ІРМОСОВ (арк. СС, н/н)
арк. СС	Тебе Бѣга хвали ^ѡ	Имвросѡ Бѣкпа Мединѡлѡскаго Твореніѡ
арк. ост. н/н	Слава ти тро[н]це сѣла	Принѣ ^ѡ напѣл[ѡ] Бо ^ѡ гар[кого]
арк. ост. н/н зв.		Пречистѡл Бѣородите ^ѡ нице.

Підготував Юрій Ясіновський (Львів)

Šimon MARINČÁK (Košice)

OLŠAVICKY IRMOLOGION MICHALA KEŠELÁKA A JEHO MIESTO V DEJINÁCH LITURGICKOHO SPEVU NA SLOVENSKU

Ako povedal antický historik Herodotos¹, „historia est magistra vitae“. Skúmanie histórie je dôležitou a podstatnou súčasťou poznávania svojich dejín. Vďaka znalosti dejín môžeme pochopiť jednotlivé udalosti a súvislosti, ktoré môžu konkrétnym spôsobom ovplyvniť náš život v súčasnosti. Pri poznávaní dejín je dôležitým aj skúmanie zachovaných artefaktov a pamiatok, ktoré nám podávajú množstvo informácií o svojej dobe a ľuďoch, ktorí ich vytvorili. Jednou z pamiatok, ktoré sa nám zachovali, je aj rukopisný irmológion Michala Kešeláka, kantora a učiteľa v obci Olšavica.

Historia Ecclesiae et Parochiae Olsaviczensis²

Prvá zmienka o Olšavici je z roku 1300 (resp. 1308), kde sa uvádza ako novo založená osada. V minulosti sa obec nazývala Olsowycha, Elsawycha, Olsawicza, Olschawitz, Olyschawicza, Olšavica, lat. Olsavicza, maď. Olsavica, Nagysolva, nem. Olschau³. Pôvodne patrila rodine Szigrayovcov. Podľa listiny zo 4. mája 1308 udelil spišský prepošť Pavol Mikulášovi Sigrayovi zo Žehry, synovi kastelána Spišského hradu Dionýza, možnosť postaviť v Olšavici kaplnku zasvätenú sv. Mikulášovi a obsadiť ju farárom⁴. O tejto kaplnke chýbajú akékoľvek údaje a informácie. Nepoznáme ani jej presnú polohu, ani jej architektonické stvárnenie. Môžeme len pred-

¹ Narodil sa medzi rokmi 490 a 480 pred našim letopočtom. Precestoval takmer celý antický svet. Po skončení ciest sa usadil v Thurii v Taliansku, kde dokončil svoje hlavné dielo *Historiae*, opisy z krajín, ktoré navštívil (najmä Egypt). Zomrel medzi rokmi 430 a 420 pred našim letopočtom.

² Knihu *Historia Ecclesiae et Parochiae Olsaviczensis et Filialium* (pro manuscripto) napísal v roku 1881 notár Dionýz Kovalický. Kniha (zošit) má nasledujúce kapitoly: Quaedam notatu digna data historica (str. 1); De Ecclesia (str. 1); De Coemeterio (str. 4); De Aris (str. 5); De Campanis (str. 8); De Sacra Supellectili (str. 8); De Libris (str. 12); De Dote Ecclesiae (str. 12); De Crucibus in via publica erectis (str. 13); De Jure patronatus (str. 14); De Parochia (str. 14); De proventu Parochi (str. 16); Piaae Fundationes (str. 30); Nunc de filiali Podprocs — Filialis Podprocs (str. 33); De Ecclesia (str. 33); De Libris (str. 34); De Parochia (str. 34); De proventu Parochi (str. 34); De agris Parochialibus (str. 35); De Stola quam in Matre quam et Filiali (str. 37); De Rectoribus Scholarum (str. 38). Umiestnenie tohto dokumentu nám nie je známe.

³ M. Kropilák a kol. *Vlastivedný slovník obcí na Slovensku*, II. Bratislava 1977, s. 345.

⁴ M. Novotná, M. Demočko. „Olšavica“. *História a súčasnosť Rusínov v Levočských vrchoch*. Levoča 2002, s. 11, 12. Schematizmus z roku 1908 hovorí o postavení chrámu v roku 1301. Cf.: